

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése.
hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felölös szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számítottak.

TEGNAP és tegnapelőtt

rendületlenül esett az eső, holott illő volna, ha legalább karácsonykor hó esnék. Baján különben tökéletesen egyre megy, finom fehér hópihéek szállnak-e, vagy pazarul zuhog a zápor, mert a vég-eredmény mindenképen rettenetes sár-tenger. A sár tekintetében Baját méltán felveheti a versenyt még Vaskuttal is, pedig ott eső után átmenni az utca egyik oldaláról a másikra, könnyelmű életkockázat. A sárnak Baján impozáns szerep jutott: rémitgetője mindenkinek, aki bármilyen kényszerítő okok következtében nem elégszik meg két, legjobb esetben négyszobás lakásával, és kimerészkedik Baja város jól köve-zett utcáira.

Nálunk aránylag eléggé szép össze-geket fordít a város utcái rendbentartására, hisz ugyszólván állandóan javít-gatják a kövezeteket s mégis kevés város van, ahol annyira rendetlen kiné-zésűek, és éjjel annyira veszélyesek, mint Baján. A kocskik akkorákat zökkennek néhol, hogy az holmi szerényebb ma-gasugrásnak is beillik, a járdákon pedig állandóan rettegnünk kell, kifelé a kül-városokba a nyaktöréstől. A budapesti uton művészet botlás nélkül végig menni, és igazán nem unikum ha éjjel, ami eléggé szerény világítási-viszonyaink kö-vetkeztében nem láthatjuk meg azokat a kisebbfajta árkokat, amelyek csábitó-lag intenek az éjjeli vándor felé

A város szívében nincs panaszra okunk nyáron. Minden eléggé rendes, éjjel meg gyakran áll közcélok szolgál-tába Baja hűséges világítója a holdvilág. Nappal ujabban sokat öntöznek s nem szállodognak már a régi jó időkre emlékeztető porgomolyagok, hetenkint kétszer, néha többször megtisztítják az utcákat, és némileg kényszerülve vagyunk érezni, hogy a mi Bajánk törvényhatósági joggal felruházott város.

Am télen merőben ellenkező állapotot konstataálhatunk még a legbeljebb való belvárosban is. Ilyenkor ugyanis nor-

mális viszonyok között csakis három eset fordulhat elő, amelyek bármelyike is kétségbejuttató következményeket von maga után. Ha eső esik, hatalmas szögekkel kivert hegymászó cipőkben kell elvisel-hetővé tenni életünket, mert sem én, sem szomszédom, sem semminémű fele-barátom nem érez parányi hajlandóságot sem a járda lesöpretésére és lelapató-lására. Reménnyel teljes inasgyerekek hősi bátorsággal és élvezettel csuszkal-nak ugyan az adóhivatal és a polgári olvasó-egylet előtt, de ezek élvezeténél valahogyan mégis csak előbbre valónak kellene tartanunk a mások kezének, láb-bának sőt nyakának biztonságát. A vadul hideg időkben, amikor jégpálya minden, a járda, a kocsit, az ajtókilincs, majd ha fagy, hintünk homokot vagy hamut, mondják az emberek. Az ered-mény tehát ismét az, hogy mindnyájan vagy a kocsituton baktatunk méla búval, vagy pedig egyáltalán nem merészkedünk ki az utcára. Végül ha hó esik, világért sem tisztíttatná meg senki addig a jár-dáját, míg a finom, fehér hópihéket sárrá nem tapodják. Akkor aztán hajrá, csuszkalhatnak megint az inasiskolából kijövő szabadelvű inasok, van megint vaskuti méretek szerint való sár.

Ezekon az állapotokon okvetlenül változtatni kell. Hasztalanul bizunk, hogy az idén csak másképen lesz, a tegnapi és tegnapelőtti eső után meg-int csak ilyen ósállapotok uralkodnak Baján. A rendőrségnek a legerélyeseb-ben kell büntetnie azokat a háziga-zdákat vagy házmestereket, akik kényelem-szeretettől, vagy atavisztikus hanyag-ságból az ilyesfajta kellemetlen követ-keménytű gondatlansággal a veszedel-mek egész árját zudíthatják a gyanutlan polgárookra. A rendőrség eddig igazán példátlan enyhességgel büntette ezeket a kihágásokat, mégis minden évben feluzgattak bizonyos berkekben »a hal-latlan szigorúság« ellen, most tehát egyenesen kötelessége a rendőrségnek a szigorúság. Baján — egyszerűen szólván — a jó szó mitsem használ, de megvagyunk győződve, az öt uszke ve szikoronás büntetések csakhamar meg-felelő állapotot teremtenek.

KÖNYVES A BÁRÁNY-SZÁLLÓBAN.

Könyves Jenő kéthetes szezonra akar Bajára jönni társulatával, amelyről ezideig semmi biz-biztosat, megnyugtatót vagy elbátortalanítót nem tudunk. A színészet kulturális ügy szük-ségesnek tartjuk tehát hogy a sajtót, amely a közönség jól felfogott érdekeinek szolgálatá-ban áll, kimerítően informálja Könyves előre. Ezideig sem társulatának tagjairól, sem a kö-rülbélül lejátszandó műsorról még csak rövid-den sem tájékoztatott bennünket Könyves. Ehe-lyett azonban úgy értesültünk, hogy a Bárány-szállóban való játszásra kér engedélyt a város-tól. Könyves határozott érdekekben ajánljuk neki, álljon el ettől a lehetetlen tervtől, amelybe már annyi szinidrektorának ambiciója öledött bele s amellyel csak bosszuságot szerez Baja színházat látogató közönségének. A Bárány elavult, rozoga tere nem alkalmas már semmily-en nyilvános szereplésre, érthetetlen és holt eszme tehát Könyves szándéka. Biztosíthatjuk előre Könyvest, nagyon szomorú kéthetes sze-zonja lesz Baján, ha esetleg a Bárányban ját-szanak. Reméljük különben, hogy a tanácsülés, amely tisztában van a bajai viszonyokkal sem-miképen sem adja meg abba az évezredes te-rembe a játszási engedélyt, annál kevésbé, mert tudtunkkal néhány nap mulva valami újdídeki Óceán-mozgósínház tartott előadásokat.

Ha Könyves ragaszkodik a bajai szezonhoz s ha azt akarja, hogy legyen közönsége, plau-zibilisebb módon kell mego'dania a színház-kérdést.

A Bárány nagyterménél még mindig sokkal elfogadhatóbbnak tartjuk akár a Nemzeti-szálló nagytermét, ahol van is valami primitívebb színpad, amelyet egy kis hozzáértéssel és aka-rattal könnyen elfogadhatóvá lehet változtatni, akár az Ipartestület nagytermét, ahol Polgár társulata már játszott egy szezonon át.

Igaz, ezek közül egyik sem elégíti ki töké-letesen a csak valamivel kényesebb igényeket, de hát a mi bázulatosan lehetetlen szinügyi viszonyaink között még mindig örömmel kell tudomást vennünk, hogy legalább ez a két hely többé kevésbé pótolhatja a rendes szin-házat. A Bárány termeinek türhetővé való té-tele annyi munkába telnek — már legalább százszor elzokogtuk ezt — főleg pedig olyan pénzáldozatot vonna maga után, hogy minden realis gondolkodású embernek már rég be kellett látnia ennek az eszmének tarthatatlan-ságát. A rövid időn belül való renoválásról tehát most szó sem lehet, hisz a Bárány-kér-dés rövid időn belül eladással nyer megoldást, azt pedig Könyves még a művészet és kultúra szert nevében sem kívánhatja a közönségtől, hogy az légvonatos, repedező teremben áldo-zon drága pénzt a színészetnek s hogy pl.

a Sárga lilium előadása alatt kapjon kellemes torok, fej stb. fájást, tisztán a pompás és szerény terem miatt.

Föltétlenül hiszünk, a város semmiesetre sem adja meg a Báránynak az engedélyt, de szeretnők ha Könyves saját jól megfontolt érdekében önként vonná vissza lehetetlen kérvényét. Válasszon az Ipartestület és a Nemzeti terme között, bárhol is fog e kettő közül játszani, mind a két helyen számíthat a közönség támogatására. E támogatás alapfeltétele természetesen a jó társulat és a nívós műsor.

Részünkről igérjük, hogy tárgyilagossá, jóakaró kritikával kísérjük figyelemmel a társulat működését, amelynek célja remélhetőleg megértő harmóniába olvad majd a közönség kulturális érdekeivel.

Szeretnők végül hinni, hogy Könyves illő figyelmet fog tanúsítani a sajtó iránt, amely, hangsúlyozzuk, a közönség érdekeinek szószólója. Elvárjuk társulata névsorának közlését s legalább vázlatosan a műsört.

H I R E K.

Jegyzetek a hétről.

Fekete karácsonyunk volt, borongós, csatós, fekete karácsony . . . Nem baj. Azért jó volt a kis Jézus az ő kisdéjeihez, nem hagyta cserben kedves kicsinyeit. Meghozta a sok-sok szép ajándékot. Bizonyára hozott szeretetet is, meg békét és egyebet.

Elmúlt ez is. A gyerekek még játszanak a kis Jézuska ajándékaival, még áll a csillogó karácsonyfa. De mi fásult lelkünkkel már nem tudunk örülni. Közömbös nemtörődömséggel zöckkenünk vissza a megszokottságba s mintha semmi sem történt volna, mintha nem is tegnap lett volna a béke napja, ismét kezdődik a vad túlekedés a Létért, az Életért . . .

Mort le roi, vive le roi! Elmúlt a karácsony közeledik az újév. Uj gondok zúdulnak a tisztes családapá nyakába. A szépszámu familia újévi ajándékokra áhítozik a karácsonyi vásár után. No meg a hitelezők sem farkukodnak a számlaküldéssel.

Szilveszter is közeledik. Önagysága is akar mulatni. A gyengéd férjet egész héten kinzó gondok gyötrik, hol töltésék a Szilvesztert? X hely nem elegáns, Y-ban a társaság nem megfelelő, Z t igen előkelők látogatják. Így hát kárba veszt a kedves férj egész heti dolgozása s végre is önagysága akarata győz. Kardosékkal megbeszéltem. V-be megyünk. Talán eljönnek a doktorok is. Elegánsan fogunk ott vacsofálni. Peszögünk is, jól fogunk mulatni. Ugy-e édesem?

A férj erőltetett mosollyal és kedveskedéssel:

— Igen, drágám. Jól fogunk mulatni. Nagyon jól . . .

Szegények vagyunk, de jól élünk. Mintha az élet csupa mosoly, csupa csillogás lenne. . .

Nepos.

— **Eljegyzés.** Kollár Béla takarékpénztári tisztviselő Kalcosáról eljegyezte Heller Marikát, Heller Richard polgári iskolai igazgató leányát.

— **Szilveszter-est.** A Kaszinó folyó évi december hó 31-én vasárnap tombolajátékkal és táncossal egybekötött Szilveszter-estélyt tart. Az estély kezdete este 8 órakor lesz. Belépődíj személyenként 1 korona, családjegye 2 korona.

— **Panasz a bélyegekre.** Olvasóink újból és újból panaszkodnak az öt és tíz filléres bélyegekre rossz gummirózása miatt. Egyszer már szóva is tettük, hogy ezek a bélyegek a gyenge enyvezés miatt gyakran lepernegnek a levelekről, levelező-lapokról s ilyenkor megbírságolják a levelé címzettjét. Kérjük a postahivatal főnökét akármilyen uton-módon intézkedjék, vagy tegyen jelentést és csodabogárról, hogy mielőbb megszűnhessenek ez a furcsa állapot, amelynek következtében a feladó is, a címzett is főösleges és kellemetlen zaklatásnak van kitéve. Addig is, míg nem orvosolják főllőrl a bajt, ne adjon ki a postahivatal e rosszul enyvezett régi bélyegekből, vagy legalább is vizsgálja a készletet lelkiismeretesen felül.

— **Tüzek.** A karácsonyi ünnepek alatt kétszer is akadt dolga tűzoltóinknak. Karácsony első napján, hétfőn két óra felé Páncsics Miklós pacsirta-utcai háza 'gyulladt ki s égett le majdnem egészen. A tűzoltók vízkocsijának kérését újból a pompás, mindenféle más munkában agyoncsigázott lovak okozták. Épp az indulókor ugyanis megbokrosodott az egyik ló s hatalmas fáradságukba került a tűzoltóknak, amíg elindulhattak. A némi késéssel odaérkezett tűzoltók azután csakhamar elfojtották a tüzet s sikerült még idejében megátolniuk továbbterjedését is. Az olást Ertl István, az önkéntes tűzoltótestület elnöke személyesen vezette nagy hozzáértéssel és ügyességgel. — Kedden éjjel pedig Nagy Ferenc Flórián-utcai háza forgott veszedelemben, de az idejekarón kivonult tűzoltók rövid idő alatt eloltották a tüzet amelynek csak a ház tetője lett martalékkává. A tüzet valószínűleg rosszakaratu vigyázatlanság okozta. A csendőrség vizsgálatot indított ez ügyben.

A M. A. SZ. és M. U. SZ. Baján. A Bajai Sportegyesület január hó hatodikai, nagyszabásúnak ígérkező bálján, mint a rendezőségűl értesülünk, a zombori és mohácsi sportegyletek tagjain kívül a Magyar Atletikai Szövetség és a Magyar Uszó Szövetség tagjai (javarészt műegyetemi hallgatók) is részt vesznek. Az idei sportbál ügylátszik messze kimagaslik a tradicionális keretekből, nemcsak az összes eddigieket felülmúló kiválóan képzett műkedvelő gárdájával és Bisson pompás darabjával, hanem a résztvevők impozáns számával is. Nem kell tehát félnie senkinek a bajai bálók speciális bajától: a táncoshánytól, mert előreláthatólag annyi fiatalember lesz, hogy egy jó részük — mint a pompás kvalitású Dezső Alajos itteni rajza is mutatja — kénytelen majd az ugy-

nevezett majom-szigeten állni. Ne felejtsek tehát el olvasóink, hogy a sport-bál január hó hatodikán lesz.

— **Meghalt orrvérzés következtében.** Megdöbbenő szerencsétlenség érte Pukli József kálváriai temetőcsézt hétfőn este. Harangozás után, kijövet a templomból elesett és megeredt az orra vére. Felesége másnap reggel holtan találta meg Puklit a templom ajtajában. A tragikus véget ért temetőrt tegnap temették.

— **A Divat Szalon,** Magyarország első női lapja, értéket folyton emelkedve s munkakörét mindjobban kiterjesztve töltötte be huszonnegyedik esztendejét; melyet a lapok éle-

tében tán igazabban lehetne a teljes érettség és nagykorúság idejének nevezni. Most a XXV. évfolyamát járja és viszi az ország minden tája felé, — az uri házaktól a dolgos varróknál hajlékáig, — mindazokat a tudnivalókat, amelyeket ma már egy nőnek, mint leánynak, feleségnek, anyának, társaságbeli hölgynek, kenyérkeresőnek és háziasszonynak tudnia kell. Ez a tudás képesterre arra, hogy csak tájékozást nyerjen a divatról, de azt takarékosan hasznára is fordíthassa. A Divat Szalon képei elsősorban a divatvilágot tanfolyamok páratlanok a szépirodalmi olvasmányokat nem kisebb íróknál, mint Szabóné Nogall Janka elsőrendű írói gárda segítségével szolgáltatja: költeményekkel, novellákkal, szép és nagy regényekkel, női életrajzokkal, melyeket jól sikerült arcképek kísér, ottok cikkekkel, érdemes könyvekről, zeneművekről, színdarabokról feljegyzett tudnivalókkal s egy olyan szerk. postával, amely szinte a lexikonok színvonalára emelkedik és a legjáratlanabb kérdézősködhöz is szeretettel segítséggel leszál. — A Divat Szalon egyike a legelőkelőbb lapoknak; előfizetése negyedévre csak három korona, dacára annak, hogy kiállításra díszes és bőkezű. Kéthetenként megjelenő színes, kénytelenül fűzetei úsz tartalmukon kívül ingyen-mellékletekkel is szolgáltat: szabás-ívet, gyermekdivatjussal stb. Az évfordulót pedig azzal teszi emlékeztessé, hogy előfizetőinek egy elegáns naptárt küld szintén külön díj nélkül. A legnagyobb elismeréssel ajánljuk olvasóinknak figyelmébe e derék női divatlapot, tudomásukra adva a Divat Szalon kiadóhivatalának címét: Budapest IV., Eskü-ut 5 sz., ahol — éppen úgy az ország bármely postahivatala útján is — elő lehet fizetni. Kivánata mutatványszámot is küld e lap kiadóhivatala.

1299

A bajai jótékonycélu Leányegylet hangversenye.

Bizonyos akaratlan lekötöttséggel kell írnom a Leányegylet koncertjéről, mert az az egyszerű szó, amely e szimpatikus egylet hivatalos címében van: jótékonycélu, réme minden lelkiismeretes kritikusknak és mindenképen lehetetlenné teszi a legparányibb objektivitást is. Bármilyen jótékonycéllal szemben abszurd a marcona objektivitás, abszurd minden ellenkezés, megnevelkedés s az egyedül kerülő kritikamód: selymes szavakkal úgy körülrajongni magát az indító gondolatokat, a meleg jótakarást, hogy az omló szavak hirtelen áradatában tökéletesen elfelejtődjék a némileg talán mégis fontos körülmény: (amelyről voltaképpen legelőkelőbb illenék írni) a hangverseny.

A Leányegyletet valamelyik antuziazmussal tett elődönm méltán rögzítette a bajaiak memóriájába a leghumánusabb bajai egyesületként, szinte lehetetlen és izléstelen tehát nekem is méltatnom ezt a sok-sok áldozatra kész egyesületet, amely minden évben megeléző ügyességgel rendezi a szezon egyik legelittebb, legművészebb mulatságát — s így hogy kikerülhessem a sablont, az egyesületet agyondicsérelést, kénytelen vagyok nem elfogadni a legjobb tanácsomat s kell, kell beszélnem magáról a koncertről, ami kissé kényes téma, Meák Gyula és Fiedler Walter urakról, akik ugyan roppant szimpatikus emberek, főleg a

drezdai cellós és akikről riporterri indiszkrécióval elárulom, hogy a Leányegyesület abszolút urisága folytán ötszáz-ötszáz koronát kaptak a tegnapi estéért. Ez az összeg enfin nem olyan horribilis, habár kétszer ötszáz, ezer s ezer koronáért Bajára fáradt volna maga Popper is, kinek játéka szinte büvölet, vagy Casals Pablo, aki mostanában ámulatja főleg a világot. Épp ezért most sehogysem tudok lelkesedni a Leányegyesület bőkezűségén — amelyre azt hiszem tegnap ráfizettek egy kissé a jótékony alapból — mert a művészi koncertekben csakis a végletek lehetnek igaztalan hatásosak. Vagy abszolút művészet kell a publikumnak s akkor ámul, vagy primitívtség, mert akkor legalább humoros estnek deklarálja a koncertet s meglepszik, de a legveszedelmesebb vállalkozások közé tartozik a két végtel közre esőket produkálni.

Meák Gyula nem tartozik az erősebb egyéniségekhez, bár finoman és tisztán interpretál. Mellesleg művész, művésznak díletans. Két könnyebb Grieget játszott először, kissé halkítottan. Liszt szerelmes álmainak klasszikus szépségeit elegánsan juttatta érvényre, gordonka kíséretet pedig jól simultak Fiedler Walter játéka. Ez a meglepően alkalmazkodó kíséret is eklatáns bizonyága hogy Meák végtelenül finom interpretator, mindenhez könnyen simuló, de egyéniségtelen.

Fiedler Walter — tudom, ez nem tartozik művészetének kritikájához, mégis kimondom — nagyon szimpatikus, karakterisztikus német cellista. Minuciózusan fejlett technikával és hangyul könyved vonókezeléssel játszik — de igazi melegség, puha tonus nélkül. Popper hatása érzik rajta kiválóképén és ez az oka annak is, hogy Popper két opuszával a rendkívül bájos Francia falusi dallal és a gracióz Álarcos-báli jelenettel, amelyet kissé melegen játszott, aratot legnagyobb sikert. Bruck Kol Nidrehjének súlyos tompasága kevésbé hatott.

A koncert után kedélyes táncmulatság következett. A táncmulatság után pedig sok-sok finálisis és művészi tanulsággal tételhetett a szürke reggelen át, pihenni a Leányegyesület agilis elnöknője és tisztikara.

Attlay.

Szerkesztői üzenet.

Nepos. Irását köszöltük, de ezentul legfeljebb két-hetenkint adhatunk le ilyen apróságokat. Üdvözlét.

29665/1911. kig. szám.

Hirdetmény.

A helybeli gubógyárban f. hó 28-án este 6 órától a selyemtenyészésről körülbelül 100 vetített kép bemutatásával egy ingyenes előadás fog tartatni. Melyre a selyemtenyészéssel foglalkozók valamint az érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

Selyemt. felügyelőség.

29013/1911. kig. szám.

Hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. Minister ur által utalványozott államsegély terhére a selyemgubó beváltó intézet földszintes épületében 1912. évi január 2-től (keddtől) kezdve vasár és ünnepnapok kivételével naponként reggel 7 órától délután 5 óráig a tél folyamán gazdasági káziipari (kosár és gyékény fonó)-ban folyam fog tartatni.

Jelentkezni lehet naponként délután 2 órától 5 óráig a selyemgubó beváltó intézet földszintes épületében Krim Antal munkavezetőnél. Baja, 1911. december 27.

Weisz Nándor
tanácsnok.

GYÖNYÖRŰ

Perzsa és Smyrna

SZÖNYEGEK

féláron eladatnak a

VACUUM és SULFID VÁLLALAT

szőnyeg permentesítő és megővő telepén ::

B u d a p e s t,

VI., Dálnok-utca 11. (Saját ház)

STOCK-COGNAC
MEDICINAL

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható :: ::

Camis és Stock

1395 gőzüzemű gyárából
BARCOLA.

Milliók

hasznájják
köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodás és szamárköhögés ellen a

a „3 fenyővel” 1402
6050 közzegyezőleg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól. — Csomagja 30 fillér. Dobozja 60 fillér. —
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

29190/1911. kig. sz.

Árverési hirdetmény.

A városi székház déli oldalán Rajkovich Károly által birt két bolthelyiségnek 1912. évi május hó 1-től három évi időtartamra bérbeadása végett a városi gazdasági hivatalnál 1912. évi január hó 5-ik napján d. e. 10 óraker árverés fog tartatni alulírottak betekintethető feltételek mellett.

Baja, 1911. december hó 22.

Welsz Nándor
tanácsnok.

ARCKÉPEKET,

festményeket, krétarázokat, fényképnagyításokat bármily kis fénykép után szavatossággal készítek. * * * *
Sikertelen képért ujat csinálók vagy a pénzt visszaadom.

ÜGYNÖKÖK

minden kisebb helyiségben is egyedüli képviselőként fix fizetéssel és magas jutalékkal felvételnek. :: :: Válaszbélyeg mellékelendő. Árjegyzék ingyen.

ZSOLNAI JÁNOS, arcképfestészeti műintéze
BÉKÉSCSABA.

Reggelizés előtt felpohár

Schmidthauer-féle
Használatára valódi áldás gyomor-bajok, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Baján és vidéken minden gyógyszerárban és nagyobb fűszerüzletben.

8577. szám.

kapt. 1911.

Hirdetmény.

A gyilkos vörheny, ez a legrettenetesebb gyermekbetegség, városunkban is járványszerűen terjed és napról-napra szedi áldozatait. E szörnyű betegség, amely aránylag legtöbb áldozatot követel, nemcsak a gyermekeket szokta megtámadni, hanem megbetegedhetnek és elpusztulhatnak ebben felnőttek is, egészséges és erős egyének épp úgy, mint satnya és beteges egyének. Éppen ezen borzalmas-sága miatt szükséges, hogy minden erőnkkel védekezzünk ezen fölötté veszélyes betegség ellen.

Mint hogy ezen legborzasztóbb betegség korlátozása egy-résről mindnyájunk közös érdeke, másrésről meg tapasztalati tény, hogy a vörhenyjárványok megelőzésére és terjedése ellen az óvó eljárásnak igen hálás tere nyílik: ezért lelkére kötöm a város nagy közönségének és elrendelem, hogy az alábbiakban felsorolt utasításaimat és közérdekű tanácsaimat a lehető legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel teljesítse, nehogy a mulasztókkal szemben a **törvénynek kérérelhetetlen szigorával** legyek kénytelen eljárni.

1. Mint minden ragályos betegségnél, úgy a vörhenynél is első és legfontosabb teendő, hogy a beteget különítsük el a család egészséges tagjaitól és hogy azon szobában, melyben a beteg fekszik, ezen idő alatt rajta és ápolóján kívül senki se tartózkodjék, senki még csak be se menjen; ezért se **rokonokat**, se más **ismerősöket** látogatába fogadni nem szabad. Ennélfogva a család többi gyermekeit, amint az orvos felismerte a bajt, rögtön más veszélytelen helyre kell elvinni és nékik szigorúan megtiltani, hogy a betegség lefolyása alatt hazajárjanak.

2. Mint hogy még az egyszerű és rövid időre terjedő tartózkodás is a vörheny beteg közelében fertőzhet és nem lehetetlen, hogy oly egyének is fertőzhetnek, kik vörhenybetegekkel érintkeztek, de maguk egészségesek maradtak, azért nemcsak az idegeneknek tilos a vörhenybetegét látogatni, hanem a vörhenybeteg szüleinek és hozzátartozóinak is tilos más egészséges család hajlékába menni és bármiféle ismerőshöz látogatába járni menni, mert az illető a legnagyobb vigyázat mellett is behurcolhatja a rettenetes betegséget egy más család körébe. Éppen ezért olyan veszedelmes a vörhenyben elhaltak temetésére is elmenni és a hatóság is figyelmeztető táblákon ezért inti a nagy közönséget, hogy ne menjen az ilyen betegek lakásába vagy az ilyen betegségben elhunytak ravatalához.

3. Mint hogy azok a tárgyak is (pl. ruha, fehérnemű, játékszer stb.), amelyek bármilyen módon érintkezésben voltak a beteggel, terjeszthetik a ragályt s oly egyének is fertőzhetnek, akik bármilyen módon érintkezésben voltak a vörhenybeteggel: azért még az üzleti és kereskedői tevékenységet is csak úgy üzheti bárki **nyugodt lelkiismerettel**, ha egyáltalán nem foglalkozik személyesen ragályos betegségben

szenvedő családtagjának ápolásával és másutt, a beteg szobájától teljesen elkülönített szobában lakik. Ezért azok, akiknek lakásában ragályos beteg — és lakásuk mellett vagy azzal egy fedél alatt nyitott üzletük (kereskedés, hentes vagy sütőüzlet stb.) van, a járvány elleni védekezés ezen módozatainak betartására különösen tartoznak vigyázni. Ezek ugyanis, ha kellő óvatossággal nem tartják magukat távol a betegtől vagy ennek ápolójától: igen könnyen átültehetik a ragályt vevőik- és üzletfeleikre, vagy azok hozzátartozóira, akik üzletükbe járnak és velük érintkeznek.

4. Mint hogy a gyengéden szerető anya legszívesebben önnönmaga kívánja ápolni beteg gyermekét a családi fészeken, azért, ha a vörhenybeteg családjánál olyanok a lakásviszonyok, hogy a kezelőorvos kellő elkülönítés mellett otthon is kezelheti a beteget, megengedhető a beteg otthoni kezelése, ha a kezelő orvos ebben nem lát veszélyt a család többi tagjaira nézve. Ellenkező esetben az orvos is bizonyára javasolni fogja a betegnek beszállítását a kórházba és a szülők is — bár nehéz szívvvel — bele fognak ebbe nyugodni, hiszen a kórházban is kellő gondozásban fog részesülni a ragályos beteg, a családnak többi tagjai pedig meg lesznek védve ettől a rettenetes veszedelemtől.

5. Köztudomású, hogy a vörheny betegség is mindenkor orvosra bízandó és a rendőrhatalóságnál a **bejelentésre kötelezettek** által bejelentendő, — s azok pedig, akik ilyen **eltitkolt** betegülési esetekről tudomással bírnak, szintén kötelesek a rendőrhatalóságnak jelentést tenni a bejelentési kötelezettség elmulasztásáról, ha az 1876: XIV. t. c. 7. §-a alapján szigorú büntetésben részesülni nem akarnak.

Vége megjegyzendő az is, hogy a fertőzött lakást a család többi tagjainak és ismerőseinek megnyitni csak akkor szabad, ha ezt már fertőtlenítették és ezzel a ragály csiráit már kipszittították. Ezért a beteg hozzátartozói kérik a beteget kezelő orvostól erre vonatkozó igazolványt, hogy ezt bemutathassák az ellenőrző rendőrhatalósági közegnek, amely majd gondoskodni fog, hogy a fertőtlenítés mielőbb megtörténjék.

Mint hogy a hatóság intézkedései nem bírnak kellő foganattal, ha azok végrehajtásánál a nagyközönség nem támogatja a hatóságot, mert csak az egyetértő eljárás hatóság és közönség részéről lesz képes gátat emelni a terjedő járványnak és megóvni városunk gyermekeit a még nagyobb veszedelemtől és pusztulástól: azért újból lelkére kötöm a nagyközönségnek, hogy saját érdekében is tartsa lelkiismeretbeli köteletségének megtartani fenti utasításaimat és közérdekű tanácsaimat, nehogy a törvény büntető erejével kelljen fellépnem azokkal szemben, akik a vörhenyjárvány veszedelmének megelőzésére vagy terjedésének megállítására tett közérdekű utasításaimat figyelmen kívül hagyják.

Baja, 1911. évi december 21-én.

Dr. Molnár Mihály
rendőrfőkapitány.